

Eerst praten, dan noten lezen

Sinds september werken de academies van het DKO met een nieuw decreet. Dat biedt kansen, maar het brengt ook nieuwe opdrachten met zich mee. Het nascholingstraject Route DKO inspireert leerkrachten om die vernieuwingen in de praktijk te brengen. Pedagogisch begeleider Miranda Pieters vertelt.

© Willem De Leeuw

De jongste leerlingen zijn dit schooljaar met niet minder dan 28 116. Foto 'Later als ik groot ben' op de Dag van de Academies in Lennik.

Om leerkrachten te ondersteunen bij de implementatie van het decreet werd het nascholingstraject Route DKO opgestart. Dit netoverschrijdende traject wordt gesubsidieerd door de overheid en is gratis voor de deelnemers. OVSG heeft pedagogisch medewerkers aangetrokken met specifieke expertise om de diverse trajecten te begeleiden. Route DKO heeft vier sporen rond vier vernieuwingen: De kracht van geïntegreerd muziekonderwijs – Met jonge ontdekkers aan de slag – De kunst van het creëren – Beeldende en audiovisuele kunst. De 'routes' bestaan uit vier vormingsdagen en enkele netwerkmomenten. Ze worden dit schooljaar in verschillende regio's gegeven.

Miranda Pieters werkt halftijds als leraar in de Academie van Schoten en halftijds als pedagogisch begeleider voor OVSG. Zij begeleidt het traject 'Met jonge ontdekkers aan de slag'. Dat mikt op leerkrachten die voor het eerst domeinspecifieke of domeinoverschrijdende initiatie aan jonge kinderen geven.

ROUTE DKO, academies en deelnemers

Hoeveel academies en leraren bereikt het netoverschrijdend nascholingstraject in 18-19?

- De kracht van geïntegreerd muziekonderwijs: 31 academies en 54 leerkrachten;
- Met jonge ontdekkers aan de slag: 26 academies met 52 leerkrachten;
- De kunst van het creëren, over het nieuwe profiel van de creërende podiumkunstenaar: 29 academies met 67 leerkrachten;
- Beeldende en audiovisuele kunsten in beeld: 29 academies met 67 leerkrachten.

De 6- en 7-jarigen zijn dit schooljaar met niet minder dan 28 116. Voor Miranda is leeftijd geen punt: vanuit de academie is ze co-teacher in het basisonderwijs voor muzi-

Miranda Pieters: "De verbanden tussen de domeinen zijn er, je moet er alleen voor openstaan."

sche vorming en haar oudste leerling in Schoten is 73. "Mijn traject is bedoeld voor leerkrachten die lesgeven aan 6- en 7-jarigen", vertelt ze. "Voor veel leerkrachten in het DKO is dat nieuw. Ik heb twee groepen: een groep van een dertigtal deelnemers uit West- en Oost-Vlaanderen en een groep van dertien uit Antwerpen en Limburg. Dat zijn vooral leerkrachten, aangevuld met directeurs en coördinatoren. Enkelen van hen hebben al Kunstenbad gevolgd, een proefproject dat liep ter voorbereiding van het decreet; zij hebben dus al wat ervaring. De meeste mensen die voor jonge kinderen gaan werken, hebben er zelf voor gekozen. Toch merk ik dat ze wat koudwatervrees hebben."

Waar komt die koudwatervrees vandaan?

Miranda Pieters: "Lesgeven aan zulke jonge kinderen vergt een heel andere aanpak. Je moet er bijvoorbeeld rekening mee houden dat kinderen van zes jaar nog niet kunnen lezen. Daar hadden leerkrachten Woord schrik voor: zij moeten met teksten werken ... Ook noten leren lezen komt op die leeftijd heel vroeg. Je moet dus creatief zijn met woordexpressie en zonder partituren werken, terwijl vroeger de partituur het uitgangspunt was. Eigenlijk leerden we onze leerlingen in de muziek vroeger eerst lezen en dan praten. Hoe we het nu doen, vind ik veel logischer: eerst leren praten en dan noten leren lezen. Je kunt

het vergelijken met het verwerven van een taal. Ook dan leer je eerst spreken en dan lezen. En muziek is ook een taal."

Waarop ligt de klemtoon in de trajecten?

Miranda Pieters: "Ik focus vooral op het domeinoverschrijdende en dat is ook nieuw voor de meeste leerkrachten. De meeste mensen in de groep geven domeinoverschrijdend les, maar vaak maar in twee domeinen, zoals Woord en Muziek. Eigenlijk is dat iets heel natuurlijks. Als je een lied aanleert, ben je met muziek en taal bezig, en vanzelf komt daar beweging bij. De domeinen vloeien automatisch in elkaar over. Ik merk dat leerkrachten dat in hun klaspraktijk al wel deden, maar ze beseften het niet. Daarvoor wil Route DKO een eyeopener zijn en vertrouwen geven. De verbanden tussen de domeinen zijn er, je moet er alleen aandacht voor hebben en ervoor open staan."

Hoe ziet u de deelnemers evolueren?

Miranda Pieters: "We zijn nu halfweg. De meeste deelnemers zijn supergemotiveerd, ze geven aan dat ze nieuwe inzichten krijgen en zijn erg blij met het praktische materiaal. Slechts een heel klein aantal haakte af. Soms stellen ze me na de contactmomenten nog vragen, waar ik graag op inga. Ons traject is bedoeld als ondersteuning en inspiratiebron. De deelnemers leren ook van elkaar en natuurlijk van de gastsprekers. Zo had ik recent Koen Crul uitgenodigd. Hij geeft muzische vorming in de leerkrachtenopleiding en heeft veel expertise in muzisch werken met kleuters en lagereschoolkinderen. Hij kwam spreken over differentiatie en klasorganisatie. Dat zijn twee dingen waar ze in het dagonderwijs vertrouwd mee zijn en waar we in het DKO nog veel uit kunnen leren. Na de middag van elke vormingsdag doen we aan intervisie. We praten dan over een opdracht die de leerkrachten hebben uitgeprobeerd in de klas."

Wat valt u het meest op?

Miranda Pieters: "In academies bestaat weinig overlegcultuur. Maar nu het nieuwe decreet er is, moeten leerkrachten wel samenwerken, want er wordt naar de leerling gekeken en niet naar de vakken. Dat moet gedragen worden door een team. Samenkomen voor overleg is in onze sector moeilijk, omdat mensen heel verschillende uren hebben en zowel in het dagonderwijs als in de academie lesgeven. Ze zien elkaar dus echt heel weinig. Toch is het essentieel om overleg te plegen. Wat ook opvalt: al wie route DKO volgt, doet dat gewoon bovenop zijn of haar lesopdracht. Er valt geen ander werk weg. Ze komen de hele dag het traject volgen bij ons en 's avonds geven ze nog tot 22 uur les. Ook in het DKO zouden we voor nascholingen een lesvrije dag moeten kunnen krijgen. Dat kan juridisch wel, maar het gebeurt heel weinig."

Hoe reageren de leerlingen zelf? Waarom komen ze? Er wordt wel eens gezegd dat de lessen aan heel jonge kinderen veredelde kinderopvang zijn.

Miranda Pieters: "Dat is dubbel. Ouders die hun kinderen naar de academie brengen, doen dat heel bewust. Maar in onze afdelingen die in de dagschool gevestigd zijn, komen een deel van de kinderen gewoon omdat het nu eenmaal aansluit op de schooltijd. Het mooie is dat sommige van hen dan toch de smaak te pakken krijgen en blijven komen. Precies die kinderen hadden we anders nooit bereikt."

Bereikt de academie op die manier een breder publiek?

Miranda Pieters: "Ik denk het wel, maar het kan nog breder. De diversiteit die ik zie in het dagonderwijs, zie ik niet in het DKO. Denk aan kinderen met een beperking. We werken er verder aan maar we hebben nog een weg te gaan."

anne.berckmoes@ovsg.be
verantwoordelijke communicatiedienst

'Jonge leerlingen moet je prikkelen'

Laura Van Rossum is zangeres. Eerder gaf ze zangles aan volwassenen in de gemeentelijke academie van Schoten. Sinds dit schooljaar geeft ze voor het eerst domeinoverschrijdende initiatie aan 6- en 7-jarigen. Ze volgt het traject bij Miranda. Wat dat oplevert?

"De sessies hebben me vooral geholpen om de leefwereld te leren kennen van jonge kinderen, zowel op cognitief als motorisch vlak. Ik heb een grote groep van 19 leerlingen. In het begin was het overweldigend om voor zo'n klas te staan. Het kwam er vooral op aan te weten te komen wat mogelijk is met

hen. Op die leeftijd hebben ze een heel korte aandachtsboog. Tegelijk is het belangrijk om hun verbeelding te prikkelen, zodat ze snel groeien. Kinderen ontwikkelen zich enorm snel, dat moet je als leraar stimuleren en doelgericht kunnen sturen. Ik voel dat ik daar stilaan meer greep op krijg, ook al is het nog zoeken. Verder kreeg ik een aantal concrete werkvormen mee die ik meteen in mijn lesvoorbereidingen stak en nu volop uitprobeer in de klas. Van onze academie – we hebben 60 kinderen in domeinoverschrijdende initiatie – zitten we met drie leerkrachten in het traject. Het geeft steun om dingen bij elkaar af te toetsen. Daardoor blijven we ook op dezelfde lijn. Hoewel ik eigenlijk nog maar sinds september bezig ben, voel ik nu al dat ik echt iets kan bereiken met deze leerlingen en dat geeft me energie!"

www.academieschoten.be

Recordaantal leerlingen vierde Dag van de Academies

Op 23 februari gooiden Vlaamse en Brusselse academies hun deuren open tijdens de Dag van de Academies. Ze toonden wat leeft in hun lokalen, ateliers en op hun podia onder het thema 'Tijd voor Kunst'. Dat leidde tot heel gevarieerde activiteiten in of in de omgeving van de academies: een positieve betoging voor kunst (in Lede), een Tijdstoet (in Lier), een uitgebreid kunstenparcours (in Antwerpen), een lezing door filosofe en auteur Joke J. Hermsen over tijd (in Torhout), een tentoonstelling Timelab (in Waasmunster) ... Deze editie van het jaarlijkse evenement werd gevierd met een recordaantal leerlingen. In totaal volgen 199 361 leerlingen les in een van de 168 academies, waarvan er 149 bestuurd worden door steden of gemeenten. Door het nieuwe decreet voor het deeltijds kunstonderwijs kunnen kinderen al vanaf 6 jaar naar de academie voor alle richtingen. Ook zijn een aantal nieuwe richtingen opgestart. Dat levert een stijging van 8% op.
www.dagvandeacademies.be

